

MARKKINAOIKEUDELLE

ASIA

Hankintayksikön vastine asiassa dnro 2019/205 (YIT Suomi Oy:n valitus Tuusulan kunnan uuden oppimisympäristön ja monitoimitalon Monion toteuttajan valinnasta)

HANKINTAYKSIKKÖ

Tuusulan kunta (jäljempänä "hankintayksikkö" tai "kunta")
Hyryläntie 16
PL 60
04301 TUUSULA

HANKINTAYKSIKÖN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Asianajaja Simo Autio
Asianajotoimisto Krogerus Oy
Unioninkatu 22
00130 HELSINKI
puh. 029 000 6200, fax 029 000 6201
simo.autio@krogerus.com

VALITTAJAN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Asianajaja Mika Pohjonen
Frontia Asianajotoimisto Oy
Lönnrotinkatu 11
00120 HELSINKI

LIIKESALAISUUDET

Vastine ei sisällä salassa pidettäviä liikesalaisuuksia. Eräät vastineen liitteenä toimitettavien tarjousten liitteet sisältävät tarjoajien ilmoittamia liikesalaisuuksia. Nämä liikesalaisuuksiksi ilmoitetut liitteet on yksilöity alla liiteluettelossa sekä Skanska Talonrakennus Oy ja Caverion Suomi Oy:n tarjouksen liitteessä 0 sekä YIT Suomi Oy:n tarjouksen liitteessä A1.1. Tiedot ovat salassa pidettäviä asianosaisiin ja yleisöön nähden.

Koska tarjoajat ovat ilmoittaneet mainitut liitteet kokonaan salassa pidettäviksi, kunta ei tässä yhteydessä toimita erikseen julkisia versioita niistä.

VAATIMUKSET

Hankintayksikkö vaatii kohteliaimmin, että markkinaoikeus:

1. sallii julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (29.12.2016/1397, jäljempänä "hankintalaki") 151 §:n nojalla hankintapäätöksen täytäntöönpanon;
2. hylkää YIT Suomi Oy:n (jäljempänä "valittaja") 27.6.2019 päivätyssä valituksessa esitetyt vaatimukset kokonaisuudessaan perusteettomina; ja
3. velvoittaa valittajan korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut myöhemmin esitettävän laskelman mukaisesti korkolain (633/1982) mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut siitä päivästä, jona markkinaoikeuden päätös on ollut asianosaisten saatavilla.

1 ASIAN TAUSTA JA MARKKINAOIKEUDEN PYYTÄMÄT TIEDOT

Hankintayksikkö on käynnistänyt Monion lukio- ja kulttuuritalon elinkaarihankkeen kilpailutuksen 23.8.2018 HILMA-ilmoituskanavassa julkaistulla EU-hankintailmoituksella.¹ Hankinta on koskenut Hyrylän taajamaan toteutettavaa rakennusta, joka palvelee lukion, sivistystyön (kansalaisopisto) ja taiteen perusopetuksen (kuvataide, käsityö, musiikki, sanataide, teatteri, tanssi) käyttöä. Hankintamenettelynä on ollut kilpailullinen neuvottelumenettely. Kohderakennuksesta on aiemmin järjestetty yleinen arkkitehtuurikilpailu. Valituksenalaisen hankintaan on sisältynyt rakennuksen rakentamistyön ohella arkkitehtuurikilpailun voittajatyön kehittämistä sekä 20 vuoden palvelujakson ylläpito- ja käyttäjäpalvelut rakennuksessa.

Molemmat hankinnassa osallistumishakemuksen jättäneet ehdokkaat (valittaja sekä Skanska Talonrakennus Oy:n ja Caverion Suomi Oy:n ryhmittymä, jäljempänä "Skanska-Caverion") on valittu tarjoajiksi hankinnan neuvotteluvaiheeseen.

Neuvottelukierrosten jälkeen lopullinen tarjouspyyntöaineisto julkaistiin 11.4.2019² ja sitä täsmennettiin kahdella lisäkirjeellä toukokuussa 2019, minkä jälkeen lopulliset tarjoukset tuli jättää 15.5.2019 mennessä. Molemmat tarjoajat jättivät tarjouksen.³

Kunnanvaltuusto valitsi kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetyn parhaan hinta-laatusuhteen perusteella Skanska-Caverionin elinkaarihankkeen toteuttajaksi hankintapäätöksellään 10.6.2019. Valittaja sijoittui tarjousvertailussa toiseksi.

Hankintapäätös annettiin tarjoajille tiedoksi 14.6.2019 sähköpostitse siten, että tiedoksi-antoon sisältyi hankintapäätös perusteltuineen sekä valitusosoitus.⁴

---

¹ Hankintailmoitus on tämän vastineen [liitteenä 1.](#)

² Tarjouspyyntö lopullisessa muodossaan on tämän vastineen [liitteenä 2.](#)

³ Tarjoukset ovat tämän vastineen [liitteinä 3-4.](#)

⁴ Hankintapäätös on tämän vastineen [liitteenä 5.](#)

Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo on hankintailmoitusta julkaistaessa elokuussa 2018 ollut noin 30-35 miljoonaa euroa, mihin summaan on sisältynyt sekä rakennustyö että edellä mainitut ylläpito- ja käyttäjäpalvelut. Hankinnan sopimuskausi on kattanut rakennusvaiheen, jonka on arvioitu ulottuvan vuoteen 2021, sekä neuvottelujen kuluessa täsmentyneen 20 vuoden ylläpito- ja käyttäjäpalvelujakson.

Hankintasopimusta ei ole allekirjoitettu eikä hankintapäätöstä muutoin pantu täytäntöön.

2 PYYNTÖ HANKINTAPÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANON SALLIMISESTA

2.1 Aluksi

Hankintalain 151 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon valituksen tultua vireille. Pykälän 2 momentin mukaan markkinaoikeuden tulee tässä kiinnittää huomiota siihen, ettei toimenpiteestä aiheudu vastapuolelle tai muiden oikeuksille tai yleisen edun kannalta suurempaa haittaa kuin toimenpiteen edut olisivat.

Hankintayksikkö katsoo, että markkinaoikeuden tulisi tässä asiassa sallia hankintapäätöksen täytäntöönpano mainituilla perusteilla. Täytäntöönpanon keskeytymisestä aiheutuu merkittävää haittaa yleiselle edulle ja Tuusulan kunnan asukkaille.

2.2 Täytäntöönpanon viivästyminen on merkittävää haittaa yleiselle edulle ja Tuusulan kunnan asukkaille

Monion lukio- ja kulttuuritalon tulevia käyttäjiä ovat Tuusulan lukio, Tuusulan kansalaisopisto, Tuusulan lasten ja nuorten kuvataidekoulu, Keski-Uudenmaan musiikkiopisto ja Taito Uusimaan Helmi-käsityökoulu. Näissä käyttäjäryhmissä on yhteensä noin 750 – 800 opiskelijaa ja noin 80 – 85 työntekijää. Monioon tulee opetustilojen ohella kuntalaisiloja yhteisöllisen toiminnan tukemiseen sekä kaksi salia esitettävälle taiteelle ja kulttuurituotannolle, jotka puuttuvat tällä hetkellä kunnasta.

Tuusulan kansalaisopiston nykyiset tilat poistuvat käytöstä lähivuosina, kun nykyiset tilat Hyrylän ostoskeskuskiinteistössä puretaan. Viivästys johtaa riskiin siitä, että kansalaisopisto jää kokonaan ilman toimitiloja, koska kunnalla ei ole tilavarantoa Hyrylässä.

Keski-Uudenmaan musiikkiopiston, Taito Uusimaan käsityökoulun sekä Tuusulan lasten ja nuorten kuvataidekoulun nykyiset tilat ovat elinkaarensa päässä ja käyttöikänsä osalta lopussa sekä osin hyvin huonokuntoiset. Sisäilmaston laadun osalta niissä on merkittäviä riskejä. Vanhat tilat ovat myös toiminnallisesti epäkäytännölliset ja ahtaat eivätkä täytä tai tue kaikkia toiminnalle ja turvallisuudelle asetettuja vaatimuksia.

Tuusulassa on välitön tarve saada kaikille näille toimijoille uudet, terveet ja turvalliset tilat.

Monion tulevia käyttäjiä opiskelee tällä hetkellä merkittävä määrä Tuusulan lukion Hyrylän toimipisteessä Hyrylän koulukampuksella. Monion valmistuttua on tavoitteena siirtää lukio pois Hyrylän koulukampukselta ja vapauttaa näin yläasteelle tiloja koulun uudemmasta osasta pois sisäilmaongelmista kärsivistä vanhoista luokkatiloista. Monion viivästyminen vaarantaa näin ollen myös yläasteen noin 400 oppilaan ja noin 40 opettajan työskentelyolosuhteet.

Sisäilmaongelmat Hyrylän koulukampuksella erityisesti yläasteen tiloissa heikentävät olennaisesti opetuksen toimivuutta sekä opiskelijoiden ja opettajien työiihtyvyyttä. Tuusulan kunnan mahdollisuudet huolehtia lakisääteisistä opetustehtävistään ja tarjota turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö oppilaille ja opiskelijoille kärsivät hankintapäätöksen täytäntöönpanon viivästymisen johdosta.

Viivästys saattaa myös laukaista jälleen uusien väistötilojen hankinnan. Kunnan arvio näiden väistötilojen hankinnan kustannusvaikutuksesta olisi noin 1,6 miljoonaa euroa vuodessa (3800 brm² x 35,00 €/m²/kk nykyyhintatasolla).

Tuusulan kunnassa järjestetään Suomen asuntomessut heinä- ja elokuussa 2020. Monion tavoitteena on olla innostava esimerkki uusien opetus- ja kulttuuritilojen suunnittelusta sekä toimia hirsirakentamisen oheiskohteena. Hanke on saanut mm. arkkitehtuurikilpailun kautta runsaasti kansainvälistäkin julkisuutta Lähi-itää myöten ja hankkeen rakentamisen siirtyminen olisi erittäin suuri julkisuustappio kunnalle mm. vetovoimatekijänä.

2.3 Vuodenajat vaikuttavat hankkeen toteutukseen, mikä korostaa aikatauluviivästyksen vaikutuksia

Hankinnassa on kyse rakennustöistä, joiden kannalta suorittamisvuodenaika on erittäin tärkeä. Mikäli hankintasopimuksen solmiminen ja töiden käynnistyminen olennaisesti viivästyy suunnittelusta aikataulusta, mahdollisuus hyödyntää rakennustöissä ajanjaksoa ennen talven 2019-2020 alkua heikkenee olennaisesti.

Koska kyse on keskeisesti koulurakennuksena toimivasta kohteesta, tilojen vaihtamisesta opiskelijoille ja opetukselle aiheutuvaa vahinkoa voidaan pienentää ajoittamalla vaihto lukukauden alkuun. Mikäli rakennusurakka saadaan aloittaa välittömästi, valmistuminen ajoittuu tämän kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti kevätlukukauden alkuun vuonna 2022. Muussa tapauksessa luovutus tilaajalle tapahtuu vähintään puoli vuotta alkuperäisestä aikataulusta jäljessä. Markkinaoikeuden tyypilliset käsittelyaikataulut huomioiden viivästys olisi todennäköisemmin ainakin vuoden mittainen. Tämä aiheuttaa hankintayksikölle merkittäviä lisäkuluja muun ohella mahdollisten väistötilojen järjestämisestä, kustannusnoususta ja palveluntuottajalle aiheutuneiden ylimääräisten kustannusten korvauksista.

Tästä voi seurata huomattavia, jopa miljoonien eurojen kustannusvaikutuksia, jotka koituvat välittömästi Tuusulan kunnan ja sen asukkaiden vahingoksi.

2.4 Hankkeen viivästyminen saattaa johtaa hankinnan keskeytymiseen

Lisäksi on todellinen riski, että voittanut tarjoaja Skanska-Caverion joutuu vetäytymään hankkeesta, jos hankintapäätöksen täytäntöönpano viivästyy edelleen useita kuukausia. Skanska-Caverionin vetäytymiselle ei ole esteitä sen jälkeen, kun hankinnassa annettujen tarjousten voimassaolo päättyy marraskuussa 2019.

Siten on mahdollista tai jopa todennäköistä, että hankkeen olennainen viivästys johtaisi hankinnan keskeytymiseen. Tämä olisi kunnan ja hankinnan tavoitteiden kannalta keskeinen tilanne.

Toisin kuin täytäntöönpanon keskeytyksen jatkumisesta, hankintapäätöksen täytäntöönpanon sallimisesta ei aiheudu haittaa kenenkään intresseille tai oikeuksille. Valittajan tarjous on ollut pelkästään rakentamistyön osalta yli seitsemän miljoonaa euroa kalliimpi kuin Skanska-Caverionin tarjous ja yli 11 miljoonaa euroa kalliimpi kuin kunnan alun perin hankkeeseen varaama summa.⁵ Hankkeen toteuttaminen valittajan tarjouksen mukaisesti ei olisi käytännössä mahdollista hankkeeseen varattuihin määrärahoihin liittyvistä syistä.

Valittajan tarjouksen valikoituminen tarjouskilpailun voittajaksi johtaisi hankintayksikön arvion mukaan hankinnan keskeyttämiseen. Valittajalla ei siis ole mahdollisuutta saada hankintasopimusta itselleen.

3 VALITTAJAN VÄITTEET OVAT VIRHEELLISIÄ TAI MERKITYKSETTÖMIÄ

3.1 Valittajan väitteet Skanska-Caverionin tarjouksen tarjouspyynnönvastaisuudesta ja niiden arvioinnin lähtökohdat

Valittaja on valituksessaan esittänyt yli kolmeenkymmeneen erilliseen perusteeseen vedoten, että Skanska-Caverionin tarjoama suunnitteluratkaisu on ollut tarjouspyynnön vastainen. Valittajan mukaan Skanska-Caverionin tarjous olisi tullut hylätä hankintalain 74 §:n nojalla.

Valittajan väite ei pidä paikkaansa.

Valituksenalaisessa hankinnassa on ollut kyse laajasta kokonaisvastuurakentamisena toteutetusta monitoimitalon arkkitehtisuunnitelmien kehittämisestä, rakennusurakasta ja rakentamista seuraavasta 20 vuoden palvelujaksosta. Tarjoajat ovat tehneet tarjouksensa hankinnan neuvotteluvaiheen aikana kehitetystä ratkaisumallista, jolla on täytetty lopullisessa tarjouspyynnössä määritellyt kunnan tarpeet. Ratkaisujen kehittäminen on perustunut aiemmin järjestetyn yleisen arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen suunnitelmaan, mutta tarjoajilla on ollut neuvotteluvaiheen aikana ja tarjouspyynnön määrittämisessä rajoissa myös lopullista tarjousta tehdessään runsaasti liikkumavaraa alkuperäiseen kilpailuehdotukseksi laadittuun arkkitehtisuunnitelmaan nähden.

Laajoissa ja monimutkaisissa rakennushankkeissa esiintyy usein vähäisiä poikkeamia hankinta-asiakirjojen vaatimuksista. Tässä asiassa poikkeamiin liittyviä kysymyksiä on käsitelty tarjouspyyntöaineistossa seuraavasti:

Suunnitteluratkaisun tulee lähtökohtaisesti täyttää ne ehdottomat vaatimukset, jotka sille on asetettu tarjouspyyntöasiakirjoissa (esim. dokumentit "Tekniset vaatimukset" ja "Toiminnalliset vaatimukset ja tavoitteet" siltä osin kuin niissä on esitetty ehdottomia vaatimuksia). Tarjouksessa hyväksytään suunnitteluratkaisun kannalta merkitykseltään vähäiset poikkeamat näistä vaatimuksista, mutta lopullinen hankinta on toteutettava vaatimusten mukaisesti.

---

⁵ Tuusulan kunnanvaltuusto on kokouksessaan 4.6.2018 § 64 määritellyt alun perin varannut rakennustyöhön enintään 26,8 miljoonaa euroa.

Poikkeama ei ole merkitykseltään vähäinen, jos hankintayksikkö ei voi selvästi todeta, miten poikkeama tulee korjata ja millainen suunnitteluratkaisu on poikkeaman korjaamisen jälkeen. Poikkeama ei myöskään ole vähäinen, jos sen (tai yhteensä kaikkien tarjotun suunnitteluratkaisun poikkeamien) korjaamisen arvo ylittää hankintayksikön perustellun arvion mukaan 500 000 euroa. Hankintapäätöksen jälkeen valitun palveluntuottajan tulee korjata mahdolliset merkitykseltään vähäiset poikkeamat suunnitelmista tarjouspyyntöaineiston mukaisiksi urakkaan kuuluvana työnä.⁶

Tarjouspyynnössä on siis nimenomaisesti mahdollistettu, että tarjottu suunnitteluratkaisu voi sisältää edellä tarkemmin kuvattuja vähäisiä poikkeamia ilman, että se johtaisi tarjouksen hylkäämiseen. Menettely ei ole ristiriidassa oikeuskäytännön kanssa. Korkein hallinto-oikeus on pitänyt hyväksyttävänä esimerkiksi seuraavanlaista menettelyä:

"Tarjouspyynnön mukaan tarjottavien metrojunayksiköiden on tullut täyttää tarjouspyyntöasiakirjoissa ilmoitetut tekniset vaatimukset. Tarjouspyynnössä on lisäksi todettu, että mikäli tarjous ei täytä tarjouspyyntöasiakirjojen vaatimuksia, se voidaan hylätä. Hankintayksikkö on kuitenkin tarjouspyynnössä varannut itselleen oikeuden hyväksyä vähäisiä ja kokonaisarvion perusteella myös vähäistä suurempia poikkeamia tarjouspyynnöstä, mikäli kysymys ei ole hankintaan liittyvistä hankintayksikön keskeisistä lähtökohdista, vaatimuksista tai ehdoista.

[...]

Käytännössä tällainen ehdoton toiminnallisiin syihin perustuva vaatimus on ollut metrojunien ovien sijoittelua koskeva vaatimus, jonka osalta hankintayksikkö onkin tarjouspyyntöasiakirjoissa nimenomaisesti ilmoittanut, että vaatimuksesta ei voida poiketa. Kun otetaan huomioon, että hankkeen toteuttaminen edellyttää erityisesti matkustajaturvallisuuteen liittyvien vaatimusten huomioon ottamista, tarjouspyyntöasiakirjat ovat sisältäneet myös lukuisia muita vaatimuksia, joita voidaan luonnehtia ehdottomiksi. Koska tarjoajat ovat ammattimaisia toimijoita, näiden vaatimusten erikseen tarkastelu ei ole ollut tarpeen hankintamenettelyssä, eikä se tässä vaiheessa ole tarpeen myöskään korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä olevien valitusten käsittelemiseksi.

Hankintayksikkö ei ole neuvotteluissa rikkonut tarjoajien tasapuolista kohtelua, syrjimättömyyttä ja menettelyn avoimuutta koskevia vaatimuksia käydessään neuvottelut tarjouspyynnössä ja lisäkirjeissä ilmoittamallaan tavalla. Menettelystä ei ole johtunut [...] että tarjoajille olisi jäänyt epäselväksi, missä määrin heidän tarjouksensa voivat poiketa tarjouspyynnöstä ja mitkä olisivat sellaisia poikkeamia, jotka voisivat johtaa tarjouksen sulkemiseen tarjouskilpailusta. Korkein hallinto-oikeus katsoo, [...] ettei hankintayksikkö ole menettellyt erityisalojen hankintalain vastaisesti hankinnan kohteen määrittelyssä.⁷

---

⁶ Tarjouspyynnön liite 2, Vähimmäisvaatimukset ja laatuarviointiperusteet, s. 3. Korostukset tässä.

⁷ Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös KHO 2017:46, 29.3.2017. Korostukset tässä. Kyseessä oli neuvottelumenettelyllä toteutettu aiemman erityisalojen hankintalain (30.3.2007/349) mukainen hankinta ja neuvottelumenettely

Useimmat valittajan esittämät väitteet Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun tarjouspyynnön vastaisuudesta eivät pidä paikkaansa. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa ei näiltä osin ole edes vähäisiä poikkeamia. Eräät valittajan esittämät väitteet puolestaan pitävät paikkansa siinä suhteessa, että Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on esitettyyn asiaan liittyvä poikkeama. Kyse on kuitenkin edellä mainitun määritelmän täyttävistä vähäisistä poikkeamista, joista voidaan selvästi todeta, miten poikkeama tulee korjata ja millainen suunnitteluratkaisu on poikkeaman korjaamisen jälkeen. Kaikkien näiden poikkeamien korjaamisen arvio ei hankintayksikön perustellun arvion mukaan ylitä 500.000 euroa.

Tämän vastineen loppuosa on rakennettu niin, että ensin käsitellään valittajan valituksen mukaisella numeroinnilla ne valittajan väitteet, jotka ovat täysin virheellisiä ja joiden osalta Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa ei ole edes vähäisiä poikkeamia.

Tämä jälkeen käsitellään valittajan valituksen mukaisella numeroinnilla ne valittajan väitteet, joiden osalta Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama. Kunkin väitteen kohdalla kuvataan, miten poikkeama on korjattavissa ja mikä on poikkeaman korjaamisen arvo. Tarvittaessa kunta antaa vielä perusteellisemmän selostuksen tätä koskevasta laskentatavasta.

3.2 Valtaosa valittajan väitteistä on virheellisiä

5.1.2 "Yleisvarastot on viety ullakolle"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska suunnitteluratkaisussa on varastotiloja liian vähän ja varastot on viety ullakolle.

Väite on virheellinen. Suunnitteluratkaisussa on sinänsä vähän varastotilaa, mikä on huomioitu laatuvertailussa. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisu täyttää kuitenkin tarjouspyyntöaineistossa asetetut ehdottomat vaatimukset valittajan viittaamien musiikin ja kuvataiteen tilojen osalta. Näiden toimintojen käyttöön osoitettua varastotilaa on useita kymmeniä neliöitä. Tarjouspyyntöaineistossa ei ole kielletty viemästä varastotiloja ullakolle. Tämä on Skanska-Caverionin kehittämän ratkaisumallin piirre, jossa on omat tarjousvertailussa huomioitua hyötynsä ja haittansa.

5.1.3 "Luonnontieteet sijaitsevat hajallaan"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska luonnontieteen tiloja ei ole sijoitettu lähekkäin.

Väite on virheellinen. Luonnontieteen tilat sijaitsevat Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa lähekkäin ja muodostavat oppimisalueen. Valittajan viittaamassa hankintapäätöksen perusteluiden kohdassa tilojen hajanaisuudella on tarkoitettu sitä, että yhteys muista luonnontieteen tiloista biologian luokkaan kulkee avoimen oppimisympäristön kautta.

5.1.5 "Rungon betonia näkyy julkisivuissa"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska rungon betonia näkyy julkisivuissa.

Väite on virheellinen. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa julkisivut ovat painumatonta lamellihiirttä. Betonirunko ei näy Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa julkisivussa, vaan rakennuksen sisäosissa, joissa rungon näkymiselle ei ole asetettu vaatimuksia. Betonipilarit ovat julkisivun sisäpuolella, ja sisätilan aulatiloiissa betonipilarit ovat sisäkatua rajaavien hirsiseinien takana. Puun käyttö on kuitenkin kokonaisuutena kilpailuehdotusarkkitehtisuunnitelmaa vaatimattomammalla tasolla, mikä on huomioitu laatuvertailussa.

5.1.6 "Aulassa on vain yksi porttas"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska aulassa on vain yhden portaat.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamassa teknisessä vaatimuksessa ("*Aulatilän yleisöportaat toteutetaan joko betoni- tai teräsrakenteisina.*") on käytetty portaat-sanaa monikossa suomen kielelle ominaiseen tapaan.⁸ Tarjouspyyntöaineistossa ei ole vaadittu useiden erillisten porraskäytävien toteuttamista.

5.1.8 "Punatiiltä ei käytetä pihan kulkualueiden pintamateriaalina"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska pihalla ei käytetä pintamateriaalina punatiiltä.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamassa Skanska-Caverionin pihasuunnitelmassa ei ole erikseen esitetty punatiilen käyttöä, mutta tarjouspyyntöaineistossa ei ole erikseen vaadittu punatiilen käytön esittämistä pihasuunnitelmassa. Pihasuunnitelmassa on tullut esittää pihan toiminnallisuus, mihin kulkureittien ja katosten pintamateriaalien ei voida katsoa kuuluvan.⁹ Skanska-Caverionin pihasuunnitelma ei kuitenkaan ole ollut puuttuvien pintamateriaalikuvauksen vuoksi kovin havainnollinen, mikä on huomioitu laatuvertailussa.

5.1.9 "Henkilökunnan sosiaalityilat ovat liian pienet ja ahtaat ja pukukaappeja on liian vähän"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska henkilökunnan sosiaalityilat ovat liian pienet ja pukukaappeja on liian vähän.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamissa toiminnallisissa vaatimuksissa on edellytetty, että henkilökunnan sosiaalityloissa on suihkut ja wc-tilat sekä lukkollista kaappitilaa ja

---

⁸ Tekniset vaatimukset, Rakennusurakan kaupalliset asiakirjat liite 4, s. 13. Portaat-sanaa on käytetty vastaavalla tavalla porrashuoneiden portaista seuraavassa lauseessa.

⁹ Tarjouspyynnön liite 9, Tarjouksen liitedokumentit, s. 4.

kuivausmahdollisuus esimerkiksi pyyhkeille. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisu täyttää nämä vaatimukset. Henkilökunnan sosiaalitilojen nelimääräiselle koolle tai pukukaappien määrälle ei sen sijaan ole asetettu sitovia vaatimuksia.

5.1.10 "Salit eivät ole käytössä häiriöttömästi"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska salien eri osien samanaikaisesta käytöstä aiheutuu häiriötä.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamissa toiminnallisissa vaatimuksissa on vaadittu salien akustiikan ja äänieristyksen toteuttamista aineistossa tarkemmin kuvatulla tavalla niin, että se mahdollistaa tilan häiriöttömän käytön. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vaatimusten mukainen äänieristetty siirtoseinä.¹⁰ Valittajan viittaamassa hankintapäätöksen perusteluiden kohdassa on viitattu läpikulusta mahdollisesti aiheutuviin häiriöihin, jotka eivät liity akustiikkaan ja äänieristykseen.

5.1.12 "Aula on ahdas, kun mittoja on muutettu"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska aulatila on siinä ahdas ja tilan mittoja on muutettu alkuperäiseen arkkitehtisuunnitelmaan nähden.

Väite on virheellinen. Aulan mitoille ei ole esitetty sitovia vaatimuksia ja alkuperäisestä kilpailuehdotusarkkitehtisuunnitelmasta poikkeaminen on ollut hankinnassa mahdollista. Valittajan viittaamat toiminnallisten vaatimusten kirjaukset aula-/näyttelytilojen suunnittelusta sujuvan toiminnan mahdollistamiseksi ovat olleet ylätasoisia ja sellaisina tavoitteellisia. Tarjoajina olleet ammattimaiset toimijat eivät ole voineet tulkita näitä kirjauksia mitenkään muuten.

5.1.13 "Rakennuksen muuntojoustavuus ei toteudu kunnolla"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska sen tilat eivät ole riittävän joustavia.

Väite on virheellinen. Tilojen joustavuudelle ei ole esitetty sitovia yksityiskohtaisia vaatimuksia eikä valittajakaan ole yksilöinyt, miltä osin ja mitä Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun tiloja se pitää tarjouspyynnön vastaisina. Valittajan viittaamat tarjouspyyntöaineiston kirjaukset tilojen joustavuudesta, muunneltavuudesta ja erikokoisten ryhmien työskentelyn mahdollistamisesta ovat olleet ylätasoisia ja sellaisina tavoitteellisia. Tarjoajina olleet ammattimaiset toimijat eivät ole voineet tulkita näitä kirjauksia mitenkään muuten.

5.1.14 "Pihan valvottavuus ei toteudu kunnolla"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska piha-alue ei ole riittävän valvottava.

---

¹⁰ Skanska-Caverionin tarjouksen liite 9.2, B088_003L_110 ja B088_003L_120.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamissa toiminnallisissa vaatimuksissa on todettu, että huonosti valvottavia tiloja tulee välttää ja että vaikeasti valvottavissa olevat tilat ja alueet tulee sisällyttää kameravalvonnan piiriin. Skanska-Caverionin tarjouksessa vaikeasti valvottavat tilat on tämän mukaisesti sisällytetty kameravalvonnan piiriin. Hankintapäätöksen perusteluissa viitattu ruokalasta käsin tapahtuvan aistinvaraisen valvonnan vaikeus tai pihan toimintojen hajanainen sijoittelu ei ole ollut tarjouspyyntöaineiston ehdottomien vaatimusten vastaista.

5.2.15 a "Väestönsuojat. 3 kpl suojia lähellä toisiaan"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siihen sisältyy kolme väestönsuojaa lähellä toisiaan.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamissa teknisissä vaatimuksissa on todettu, että väestönsuojien suunnittelussa noudatetaan voimassa olevia VSS-määräyksiä. Väestönsuojien sijoittelu Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on näiden määräysten mukaista. Valittajan väittämässä "*paloviranomaisten yleisessä tulkinnassa*", jota valittaja ei ole perustellut, ei ole kysymys voimassa olevista VSS-määräyksistä.

5.2.16 a. "Keittiö. Astianpalautuksen yhteyteen tulee sijoittaa jäteastiat lajittelumahdollisuudella"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska astianpalautuksen yhteyteen ei mahdu jäteastioita eikä niitä ole esitetty.

Väite on virheellinen. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa astianpalautuksen yhteyteen on mahdollista sijoittaa jäteastiat lajittelumahdollisuudella. Tarjouspyyntöaineistossa ei ole vaadittu, että astiat tulisi erikseen esittää. Valittaja ei ole perustellut väitettään.

5.2.18: "Vaatimusten mukaista kahvilaa myyntipisteineen ei ole"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska sen ensimmäisessä kerroksessa ei ole kahvilaa myyntipisteineen.

Väite on virheellinen. Tarjouspyyntöaineiston mukaan kahvila voi sijaita ravintolatilojen yhteydessä, mutta kevyesti niistä rajattuna.¹¹ Skanska-Caverionin tarjouksessa kahvila-toiminta on sijoitettu ravintolan yhteyteen, mistä sille on varattu oma tilansa ja linjastonsa. Valittajan viittaama Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa esitetty rulun takana oleva keittiökaluste ei liity kahvilatoimintaan.

5.2.19 "Avoimen oppimistilan asettaminen muihin tiloihin"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen ilmeisesti sillä perusteella, että poistumisreitit eivät ole riittävän leveät, kun aulatiloihin on eräiltä osin merkitty avoimeksi oppimistilaksi.

---

¹¹ Toiminnalliset tavoitteet ja vaatimukset, Rakennusurakan kaupalliset asiakirjat liite 3, 11.4.2019, s. 19.

Väite on virheellinen. Skanska-Caverionin ilmoittaman mukaan poistumisreittien pinta-alaa ei ole laskettu avoimien oppimistilojen hyötyalaan. Hankintayksiköllä ei ole aihetta epäillä tätä ilmoitusta. Aulatilojen käytölle oppimistiloina ei ole estettä ja poistumisreittien leveydet ovat rakennusmääräysten mukaiset, mikä voidaan vielä erikseen varmistaa irtokalustesuunnittelulla. Valittaja ei ole perustellut väitettään mitenkään.

5.2.20 "Ruuan otto ja palautus risteävät keskenään"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska ruoan ottamisen ja astioiden palauttamisen liikenne risteää moduulilinnan D yläpuolella kapeassa käytävätilassa.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamassa kohtaamispaikassa on riittävästi tilaa törmäysten välttämiseksi ja tarvittaessa risteävään henkilöliikenteeseen ruokalassa liittyviä ongelmia voidaan ratkaista ohjaamalla liikennevirtoja toisin. Ruoan ottamisen ja astioiden palauttamisen yhteydessä on käytetty kulkua ohjaavaa kaidetta, jollaiseen on viitattu tarjouspyyntöaineistossa. Valittajan viittamat tarjouspyyntöaineiston kirjaukset vastakkaista liikennettä synnyttävien tilaratkaisujen välttämiseksi ovat muutenkin olleet ylätasoisia ja sellaisina tavoitteellisia. Tarjoajina olleet ammattimaiset toimijat eivät ole voineet tulkita näitä kirjauksia mitenkään muuten.

5.2.21 "Urheilun pukutiloja on vain kaksi kappaletta (normaali mitoitus on 2 + 2 pukuhuonetta, jotta seuraava iltakäyttäjä voi tulla tyhjiin pukuhuoneeseen ennen omaa vuoroaan)"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska urheilun pukutiloja on vain kaksi kappaletta.

Väite on virheellinen. Tarjouspyyntöaineistossa ei ole esitetty pukuhuoneista tällaista vaatimusta eikä valittaja ole näin edes esittänyt.

5.2.24 a "Musiikkitilat (sijainti Black Boxissa tai sen lähellä)"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska musiikkitiloja on liian vähän.

Väite on virheellinen. Valittajan viittama tilaohjelma on ollut tavoitteellinen ja sen sisältämä tilaluettelo on ollut ohjeellinen, mikä on selvästi todettu tilaohjelmassa.¹² Musiikkitilojen koolle ei ole esitetty tilaohjelmassa ehdottomia vaatimuksia. Tilaohjelman velvoittava elementti on koskenut sen hyötyalaa, josta ei ole saanut poiketa alaspäin. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisu täyttää tämän vaatimuksen.

5.2.24 b "Mediatila sijaitsee erillään Black Boxin takana Aitiossa 7" ja 5.2.24 c "Studion pitäisi sijaita hitech lab-media-musiikki kombinaatiossa"

---

¹² Tilaohjelma, Rakennusurakan kaupalliset asiakirjat liite 3.1, 11.4.2019, esim. s. 3.

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska studiotila ei sijaitse samassa tilassa mediatilan ja hitech lab -tilan kanssa.

Väite on virheellinen. Valittajan viittaamissa toiminnallisissa vaatimuksissa on todettu, että mainitut tilat voidaan yhdistää ja että mediatilan voi sijoittaa myös studion ja hitech labin viereen, mutta tällöin on huolehdittava äänieristyksestä.¹³ Tarjouspyyntöaineistossa ei ole esitetty ehdottomia vaatimuksia mediatilan sijoittamisesta valittajan viittaamiin tiloihin.

5.2.24 g "Skanska-Caverion -ryhmittymän tarjouksen pohjakuvista ei löydy lainkaan seuraavia teknisiä tiloja"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siitä ei löydy sähköpääkeskusta, sprinklerhuonetta ja lämmönjakohuonetta.

Väite on virheellinen. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa sähköpääkeskus on sijoitettu ullakolle ja lämmönjakohuone ja sprinklerikeskus kellariin.¹⁴

Valittajan samassa kohdassa esittämien muiden väitteiden johdosta todetaan lisäksi, että Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun hyötyala täyttää tarjouspyyntöaineistoon sisältyneessä tilaohjelmassa esitetyn velvoittavan vaatimuksen hyötyalasta (6.000 hym2 tai enemmän). Aulatilojen oppimistilakäyttöä on käsitelty edellä väitteen 5.2.19 yhteydessä.

5.2.25 "Hissi ei kuvien mukaan nouse ullakolle"

Valittaja on väittänyt Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen ilmeisesti sillä perusteella, että suunnitteluratkaisussa ullakolle sijoitetut varastotilat ovat "*keinotekoisia hyötyneliöitä*", koska hissi ei nouse ullakolle.

Väite on virheellinen. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa hissi nousee ullakolle. Sinänsä hissien nousemisesta ullakolle ei kuitenkaan ole esitetty tarjouspyyntöaineistossa ehdottomia vaatimuksia eikä valittaja ole edes väittänyt näin.

3.3 Muissa valittajan väitteissä kyse on vähäisistä poikkeamista

5.1.1: "Ääniympäristössä on epäonnistuttu, tilaa jaetaan monin paikoin kevyillä verhoilla, sermeillä ja seinäkkeillä"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on käytetty tilanjakajana sermejä, seinäkkeitä ja verhoja.

---

¹³ Toiminnalliset tavoitteet ja vaatimukset, Rakennusurakan kaupalliset asiakirjat liite 3, 11.4.2019, s. 22-23.

¹⁴ Skanska-Caverionin tarjouksen liite 9.2, B088_003L_100 ja B088_003L_140.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin tilanjakajana on käytetty verhoratkaisua. Poikkeama on selkeästi korjattavissa korvaamalla verhot väliseinillä. Mikäli kaikki Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun sisältämät opetustiloja jakavat sermit, seinäkkeet ja verhot korvataan väliseinillä, suunnitteluratkaisuun on lisättävä noin 50 juoksumetriä väliseinää. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 17.500 euroa (alv 0 %).¹⁵

5.1.4: "Yläikkunat on jätetty toteuttamatta"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siihen ei sisälly arkkitehtisuunnitelman mukaisia alumiinirakenteisina pintalistattomina järjestelmälasisseininä toteutettuja yläikkunoita.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin suunnitteluratkaisuun ei sisälly teknisten vaatimusten mukaisia yläikkunoita. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä aulatilaa alkuperäisen kilpailuehdotusarkkitehtisuunnitelman mukaiset yläikkunat. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 7.689 euroa (alv 0 %).

5.1.7: "Huoltokatos puuttuu pihalta"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska pihalla ei ole huoltokatosta.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin keittiön huoltosisäänkäynti ei ole katettu valittajan viittamaan toiminnallisen vaatimuksen mukaisesti. Poikkeama on selkeästi korjattavissa kattamalla keittiön huoltosisäänkäynti esimerkiksi sisäänvedetyllä katoksella (ala noin 10 neliometriä). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 4.500 euroa (alv 0 %).

5.1.11: "Liikunnanopettajilla ei ole omia pukutiloja"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska liikunnanopettajilla ei ole omaa pukuhuonetta.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin liikunnanopettajilla ei ole erillisiä puku- ja pesutiloja (yksi naisten ja yksi miesten). Poikkeama on selkeästi korjattavissa tarkentamalla pukuhuone-tilojen sisäistä tilajakoa niin, että liikunnanopettajien puku- ja pesutilat eriytetään muista pukuhuonetilasta. Tämä on yksinkertaisimmillaan mahdollista lisäämällä tilanjakajaksi

---

¹⁵ Kustannukset on laskettu Haahtelan hintaindeksin Tuusula 102 (7/2019) mukaisesti (50 juoksumetriä 52dB väliseinää x 3,5 m (korkeus) x 100 €/m² = 17 500 euroa).

noin 24 metriä tavanomaista väliseinää. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 9.000 euroa (alv 0%).¹⁶

5.2.15 b: "Musiikinopetustilat ovat liian matalat"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska musiikkiluokkatilat ovat liian matalat.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin vapaa korkeus musiikkiluokkatiloissa alittaa 2850 millimetriä. Poikkeama on selkeästi korjattavissa siirtämällä musiikin teorialuokka ja kolme yksilöopetuksen tilaa väestönsuojatiloista rakennuksen toiseen kerrokseen ison salin pohjoispuolelle korvaamaan tiloja, joita tarjouspyyntöaineistossa ei ole vaadittu. Tällöin iso sali ja toisen kerroksen musiikin tiloihin johtava käytävä toimivat tällä suunnitteluratkaisulla äänisulkuna ja vain musiikin tilojen ja aulan väliset väliseinät tarvitsee toteuttaa äänieristetyllä ns. dB-väliseinällä (yhteensä 12 m). Väestönsuojatiloissa voidaan säilyttää musiikin bänditila, johon ei kohdistu vastaavia korkeusvaatimuksia kuin opetustiloihin. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinnaksi muodostuu kustannus, joka syntyy tavallisen väliseinän korvaamisesta 12 metrin äänieristetyllä dB-väliseinällä eli noin 2.300 euroa (alv 0%).

5.2.17: "Aulan wc-tilat eivät täytä toiminnallisia vaatimuksia"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska aulatiloissa ei ole etuhuoneellisia wc:itä.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin aulatiloissa on kymmenen asemesta vain seitsemän wc-tilaa eikä niissä ole etuhuoneita. Poikkeama on selkeästi korjattavissa tarkentamalla aulan wc-tilojen sisäistä tilajakoa niin, että wc:ille muodostetaan väliseinillä etuhuoneet ja lisätään wc-tiloihin yhteensä kolme wc-pönttöä ja kaksi pisuaaria (à 855 euroa / vesikaluste). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 4.275 euroa (alv 0%).

5.2.22: "Sokkelit ovat liian matalat ja ulkopuoliset sisäänkäyntiportaat puuttuvat päätyovilta ja porrashuoneiden sisäänkäynneistä"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siinä sokkelit ovat maan tasossa ja ulkopuoliset sisäänkäyntiportaat puuttuvat.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista sokkelien korkeuden osalta. Toisin kuin valittaja on väittänyt, sokkelit eivät Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa ole maan tasossa, vaan niiden korkeus on noin 300 millimetriä.¹⁷ Tämä kuitenkin alittaa valittajan viittaamassa teknisessä vaati-

---

¹⁶ Kustannukset on laskettu Haahtelan hintaindeksin Tuusula 102 (7/2019) mukaisesti (24 m muurattua väliseinää x 3,5 m (korkeus) x 107 €/m² = 9 000 euroa).

¹⁷ Skanska-Caverionin tarjouksen liite 9.3.

muksessa yksilöidyn 0,5 metrin korkeuden. Poikkeama on selkeästi korjattavissa nostamalla maantasokerroksen lattia 200 millimetriä. Tämä tarkoittaa, että betonisokkeliä lisätään 200 millimetriä kertaa 310 metriä (rakennuksen piiri). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 15.500 euroa (alv 0 %).

Lisäksi Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin suunnitteluratkaisu ei sisällä teknisten vaatimusten mukaisia ulkoportaita. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä suunnitteluratkaisuun esimerkiksi alkuperäisen kilpailuehdotusarkkitehtisuunnitelman mukaiset betoniulkoportaat kolmelle porrashuoneelle ja keittiön huoltosisäänkäynnille. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 12.480 euroa (alv 0 %).

5.2.23: "Pihasuunnitelmassa ei ole lainkaan penkkejä eikä pöytiä eikä mainittuja pingispöytiä sekä katukoripallokoria"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siihen sisältyvässä pihasuunnitelmassa ei ole penkkejä, pöytiä, pingispöytiä ja katukoripallokoria.

Skanska-Caverionin pihasuunnitelmassa on esitetty useita hirsipenkkejä ja rakennustapaselostuksessa on varattu pihalle useita koripallokoreja ja muita varusteita. Skanska-Caverionin pihasuunnitelmassa ei näiltä osin ole poikkeamia. Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin pihan varustelusta puuttuu kestäviä pöytiä ja kolme pingispöytää. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä pihan varusteluun kolme pingispöytää (à 700 euroa) sekä esimerkiksi kaksi säänkestävää kiinteää pöytää (à 1.600 euroa). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 5.300 euroa (alv 0 %).

5.2.24 b: "Tarjouksessa oleva tila mediayksikölle on liian pieni"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska mediatilassa ei ole tilaa kolmelle väliseinällä toisistaan erotetulle tietokoneyksikölle.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama valittajan yksilöimästä toiminnallisesta vaatimuksesta siltä osin kuin mediatilassa ei ole kolmea väliseinällä erotettua tietokoneyksikköä. Poikkeama on selkeästi korjattavissa tarkentamalla mediatilan sisäistä tilajakoa niin, että kahdella väliseinällä luodaan kolme erillistä tietokoneyksikköä. Tämä edellyttää yhteensä noin 6 metrin kevyen väliseinäosuuden lisäämistä. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 945 euroa (alv 0 %).¹⁸

5.2.24 d: "Laboratoriotilat eivät ole riittävän isot"

---

¹⁸ Kustannukset on laskettu Haahtelan hintaindeksin Tuusula 102 (7/2019) mukaisesti (12 m kevyttä väliseinää x 3,5 m (korkeus) x 45 €/m² = 945 euroa).

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siinä laboratoriotiloissa on siinä vain kahdeksan työpistettä eikä niitä voi jakaa kahtia.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama valittajan yksilöimästä toiminnallisesta vaatimuksesta siltä osin kuin laboratoriossa on työskentelysaarekkeet vain kahdeksalle neljän hengen ryhmälle kymmenen neljän hengen ryhmän asemesta eikä suunnitteluratkaisuun sisälly liukulasisseinää tai muuta näkyvyyden säilyttävää ratkaisua. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä laboratoriotilaan kaksi neljän hengen työskentelysaarekettä (à 5.500 euroa, alv 0 %) sekä noin kahdeksan metrin pituinen siirtolasiseinä (noin 36.225 euroa, alv 0 %). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 47.225 euroa (alv 0 %).

5.2.24 e: "Luonnontieteiden opetuksen alueelle esitetty teorialuokka ei täytä vaatimuksia"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska luonnontieteen teorialuokka ei täytä sille annettuja vaatimuksia.

Valittajan viittaamissa toiminnallisissa vaatimuksissa on todettu, että luonnontieteen aineopetusluokkien varustelun tulee mahdollistaa monipuolinen teoriaopetus ja yksinkertaisimmat kokeilut. Tästä ei seuraa erityisiä edellytyksiä aineopetusluokkien varustelutalolle.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on kuitenkin vähäinen poikkeama toiminnallisista vaatimuksista siltä osin kuin biologian aineopetusluokassa ei ole opettajan demonstrointipöytä vesialtteen ja laborointihanoineen sekä vetokaappia tai mahdollisuutta siirrettävän vetokaapin käyttämiselle.¹⁹ Muiden luonnontieteiden eli fysiikan ja kemian aineopetusluokissa on nämä varusteet. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä biologian aineopetusluokkaan demonstrointipöytä, johon sisältyy edellä mainittu varusteet (valtaosa demonstrointipöydän kokonaishinnasta muodostuu vetokaapista, jonka hinta on noin 4.300 euroa). Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 6.300 euroa (alv 0 %).

5.2.24 f: "Luonnontieteiden varastot ovat liian pienet"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska luonnontieteiden opetuksen varastotilat ovat liian pienet.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin luonnontieteen varastotilaa on vähemmän kuin noin 35 m² ensimmäistä opetustilaa ja 20 m² jokaista seuraavaa opetustilaa kohden. Poikkeama on selkeästi korjattavissa laajentamalla luonnontieteen oppimisaluetta moduulien C-F/5-8 välillä noin 35 m² muuttamalla aulatila moduulissa E-F/7-8 osaksi luonnontieteen oppimisaluetta. Oppimisalueella sijaitsevaa varastotilaa voidaan tällöin laajentaa, jolloin alueelle saadaan yhteensä noin 55 m² varastotilaa. Lisäksi perusoppimistila toisella puolel-

---

¹⁹ Toiminnalliset tavoitteet ja vaatimukset, Rakennusurakan kaupalliset asiakirjat liite 3, 11.4.2019, s. 32-33.

la aulatilaa sijaitsevan kolmannen luonnontieteen oppimistilan yhteydessä moduulien G-F/10-12 kohdalla voidaan osittain muuttaa varastotilaksi, jolloin luonnontieteen varastotilaa on yhteensä vähintään 75 m², mikä kiistatta täyttää vähimmäisvaatimuksen. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämä on toteutettavissa ilman kustannusvaikutuksia.

5.2.26 a: "Lasiseinien määrä ei ole vaatimusten mukainen"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska siinä on liian vähän lasiseinää.

Toisin kuin valittaja on väittänyt, keskusaulan ja oppimistilan välisen lasiseinän määrä Skanska-Caverionin tarjouksessa on noin 132 juoksumetriä (mukaan lukien seinään kuuluvat lasiovet). Tähän lukuun päädytään, kun mitataan ja lasketaan yhteen tarjouksen suunnitelmista aulatilaa ja oppimisalueiden välisiin väliseiniin merkityt lasiseinäosuudet (ml. lasiovet). Valittaja ei ole mitenkään perustellut, miten se on päätenyt esittämäänsä lukuun.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin lasiseinän määrä alittaa 140 juoksumetriä. Poikkeama on selkeästi korjattavissa lisäämällä EI30-lasiseinää puuttuvat kahdeksan metriä. Hankintayksikön perustellun arvion mukaan tämän vähäisen poikkeaman korjaamisen hinta on noin 16.045 euroa (alv 0 %).²⁰

5.2.26 b: "BlackBoxin katsomo on siirtokatsomo"

Valittaja on katsonut Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun olevan tarjouspyynnön vastainen, koska niin sanotun Black Boxin eli pienen salin katsomo ei ole kiinteä vaan siirtokatsomo.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisussa on vähäinen poikkeama tarjouspyynnön vaatimuksista siltä osin kuin Black Boxin katsomo on toteutettu siirto- eikä kiinteänä katsomona. Hankintayksikkö toteaa, että siirtokatsomo olisi todennäköisesti käytettävyydeltään jopa parempi kuin kiinteä. Poikkeama on selkeästi korjattavissa korvaamalla siirtokatsomo kiinteällä katsomolla. Tämä muutos on hankintayksikön arvion mukaan kustannusvaikutuksiltaan periaatteessa positiivinen.²¹ Hankintayksikön perustellun arvion mukaan poikkeaman korjaaminen on siis toteutettavissa ilman kustannusvaikutuksia.

---

²⁰ Kustannukset on laskettu Haahtelan hintaindeksin Tuusula 102 (7/2019) mukaisesti (8 jm EI30 lasiväliseinää x 3,5 m (korkeus) x 573 €/m² = 16 044 euroa). Mikäli viranomaisen edellyttäisi eristävämpää EI60-lasiväliseinää (mitä hankintayksikkö ei pidä betonirunkoisen rakennuksen kohdalla erityisen todennäköisenä), lisäkustannus olisi noin 520 €/m², jolloin vähäisen poikkeaman korjaamisen kustannus olisi 30.604 euroa. Tällä ei ole merkitystä kokonaisarvion kannalta.

²¹ Kiinteän katsomon toteuttamisen kustannukset muodostuisivat uuden vinon ja porrastetun välipohjan toteutuksesta (noin 34.008 euroa), 250 tuolin lisäämisestä (noin 33.000 euroa) sekä pinnoitteen ja jalkalistojen toteutus porrastuksen pystypintaan (noin 9.700 euroa). Näiden yhteenlaskettu kustannus olisi siis noin 76.008 euroa. Samalla kuitenkin luovutettiin siirtokatsomon noin 141.600 euron kustannuksesta.

3.4 Johtopäätökset Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun väitetystä tarjouspyynnön vastaisuudesta

Suurin osa valittajan valituksessaan esittämistä väitteistä on virheellisiä eikä Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisu ole niiden osalta tarjouspyynnön vastainen. Yllä eritellyiltä osin Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisu sisältää kuitenkin poikkeamia tarjouspyynnön vaatimuksista.

Skanska-Caverionin suunnitteluratkaisun sisältämien poikkeamien hinta on kokonaisuudessaan **noin 149.000 euroa (alv 0 %)**. Tämä summa on selvästi alle puolet edellä osiossa 3.1 kuvatusta 500.000 euron arvosta, joka tarjouspyyntöaineistossa oli asetettu raja-arvoksi kaikkien suunnitteluratkaisun sisältämien poikkeamien vähäisyydelle.

Skanska-Caverionin tarjouksen poikkeamat ovat siis olleet kokonaisuudessaan vähäisiä. Tarjouspyyntöaineistossa on nimenomaisesti todettu, että vähäiset poikkeamat tarjouspyynnössä esitettyihin vaatimuksiin hyväksytään. Hankintayksikkö on siis voinut hyväksyä Skanska-Caverionin tarjouksen tarjousvertailuun sen sisältämistä vähäisistä poikkeamista huolimatta.

4 LOPUKSI

Edellä kuvatuin perustein valittajan valitus on hylättävä. Hankintalain 149 §:n ja siinä viitattujen hallintolainkäyttölain (26.7.1996/586) 74 §:n 1 ja 2 momenttien nojalla valittaja on velvoitettava korvaamaan hankintayksikön oikeudenkäyntikulut.

Hankintayksikkö toteaa lisäksi, että se arvostaa valittajan osallistumista Monion lukio- ja kulttuuritalon elinkaarihankkeen tarjouskilpailuun ja on pitänyt valittajan tarjousta erittäin korkealaatuisena, mikä ilmenee myös hankintapäätöksen perusteluista.

Helsingissä 19. elokuuta 2019

TUUSULAN KUNTA

Laati

Simo Autio
asianajaja
Helsinki

LIITTEET

Liite 1 Hankintailmoitus 23.8.2018

Liite 2 Lopullinen tarjouspyyntö liitteineen (tarjouspyynnön liitteenä ollut sopimusaineisto toimitetaan tarvittaessa erikseen pyynnöstä)

Liite 3 Skanska Talonrakennus Oy:n ja Caverion Suomi Oy:n ryhmittymän tarjous

Tarjoaja on ilmoittanut **salassa pidettäväksi** asiakirjoiksi seuraavat liitteen 3 osat (numerointi tarjouksen mukainen):

- 3.2 ja 3.4 (PTS-investointisuunnitelma hinnoilla varustettuna)
- 4.1 - 4.4 (PTS-investointisuunnitelma liitteineen ilman hintoja)
- 5 (suunnittelun ja rakentamisen projektisuunnitelma)
- 5.2 (riskienhallintasuunnitelma)
- 5.6 (TATE töiden laadunvarmistussuunnitelma)
- 5.7 (TATE vastaanotto- ja käyttöönottomennettelyt)
- 6 (ylläpidon ja palveluiden projektisuunnitelma)
- 7 (suunnitteluratkaisun perustelut)
- 7.2 (Monio työnkulku -animaatio)
- 8 (suunnitteluratkaisun energiatehokkuus)
- 9.8 (rakennustapaselostus)
- 9.9 (LVIA- ja sähkötekniiset järjestelmäselostukset, talotekniikan pääreitit)

Liite 4

YIT Suomi Oy:n tarjous

Tarjoaja on ilmoittanut **salassa pidettäväksi** asiakirjoiksi seuraavat liitteen 4 osat (numerointi tarjouksen mukainen):

- A1 ja A 2 (tarjouskirjeet ja tarjouksen sisällysluettelo)
- B-alkuiset liitteet kokonaisuudessaan (suunnitteluaineisto ym.)
- C-alkuiset liitteet kokonaisuudessaan (projektisuunnitelmat liitteineen)
- D1 (PTS-investointisuunnitelma)
- E1 ja E2 (hintalomakkeet ja PTS-taulukko)

Liite 5

Hankintapäätös 10.6.2019 ja tarjousvertailu